

De ICT-auditspagaat

De Wet Toezicht Accountantsorganisaties (Wta) gaat op 1 oktober in. Deze wet heeft als belangrijk positief effect dat de kwaliteit van de controlewerkzaamheden zal verbeteren. Het AFM zal erop toezien dat de wijze waarop kantoren tot een oordeel komen, aan een minimumstandaard voldoet. Een bijwerking van de Wta is de hernieuwde aandacht voor ICT in het kader van de jaarrekeningcontrole; ook wel ICT- of EDP-auditing genoemd. Het is vrij logisch dat ICT-auditing meer aandacht krijgt. Veel kantoren redeneren namelijk als volgt:

- onze controle-aanpak moet verder professionaliseren, omdat we moeten concurreren op de kwaliteit van onze controle-dienstverlening;
- wij kijken tijdens de controle echter al jaren 'om de ICT heen';
- wij realiseren ons dat dit niet bij iedere controle helemaal terecht is;
- juist omdat ICT een steeds belangrijker positie, ook in het mkb, inneemt.

En dus oriënteren accountantsorganisaties zich op de mogelijkheid tot het inzetten van een ICT-auditor bij een - vaak beperkt - aantal controle-opdrachten. Die oriëntatie levert vaak een aantal belangrijke uitdagingen op. Hoe maak ik mijn klant duidelijk dat de ICT-audit nodig is en toegevoegde waarde levert? Ik wil namelijk wel hebben dat hij uiteindelijk de rekening betaalt. Een andere uitdaging betreft de bezetting. Veel kantoren worden geconfronteerd met een situatie, vergelijkbaar met een spagaat. Er zijn onvoldoende ICT-auditklussen voor handen om een auditor daarvoor full-time in dienst te nemen. Dus moeten ze op zoek naar iemand die dat voor hen part-time of op inhuurbasis gaat invullen. Maar waar haal ik een goede ICT-auditor vandaan? Bij een collegakantoor? Bij voorkeur niet. Ik wil namelijk niet het risico lopen dat ook de controlewerkzaamheden zelf het volgende jaar verschuiven naar dat concurrerende kantoor. Inhuur van een onafhankelijke derde? Dat moet dan wel iemand zijn die betaalbaar is en verstand heeft van de accountancybranche.

Waar zijn de ICT-auditors op dit moment werkzaam? Deze vraag werd mij recentelijk gesteld door een accountantskantoor dat een oplossing zoekt voor zijn eigen ICT-auditinvulling. Uit een analyse van hun controleportefeuille bleek een behoefte van ongeveer 200 uur aan jaarlijkse ICT-auditondersteuning. Aan mij de opdracht om hiervoor een passende oplossing te bedenken. Tijdens deze zoektocht kwam ik erachter dat er weinig informatie over de arbeidsmarkt van ICT-auditors standaard beschikbaar is. Mijn beste bron bleek uiteindelijk het NOREA-jaarboek 2005-2006. Vandaar dat ik enkele uurtjes nijvere arbeid gestoken heb in het doorspitten daarvan om beter zicht te krijgen op de RE's (Register EDP-auditors) die werkzaam zijn binnen de accountancysector. Met die bron (gegevens 1-7-2005) als basis acht ik de volgende conclusies gerechtvaardigd:

- er zijn ongeveer 250 ingeschreven RE's werkzaam bij accountantsorganisaties;
- er zijn 20 accountantsorganisaties die een of meerdere RE's in dienst hebben;
- ongeveer 225 ingeschreven RE's werken bij de 'grote vier';
- dan resteren 16 accountantsorganisaties in Nederland die minimaal een RE in dienst hebben, waarvan niet eens alle

kantoren expliciet op hun website vermelden dat ze ICT-auditing als expertisegebied in huis hebben.

Als u een RE wilt inhuren van een 'niet-grote-vier'-kantoor, dan is de keuze uitermate beperkt. Gelukkig is er een toenemend aantal RE's die een eigen organisatie hebben opgericht en dus voor zichzelf zijn begonnen. Daarbij kunt u dan terecht met uw ICT-auditvragen. Dat dit ook niet eenvoudig is, blijkt wederom uit het NOREA-jaarboek. Er zijn ongeveer 30 organisaties die ICT-auditexpertise vanuit een zelfstandige organisatie aanbieden. Een groot gedeelte daarvan, minstens 2/3, zijn eenpitters. Bovendien heb ik van deze zelfstandige organisaties er nog geen handvol kunnen ontdekken die op hun website aangeven dat zij zich (mede) richten op ondersteuning van accountantsorganisaties. En juist dat lijkt me zeer gewenst. Een ICT-auditor moet zijn plaats weten binnen de controlewerkzaamheden en heeft bepaalde accountancybagage gewoonweg nodig.

Nog iets anders over de arbeidsmarkt voor ICT-auditors. Zij verdienen niet slecht. Dit werd laatst nog eens duidelijk door een beloningsonderzoek dat NOREA, de beroepsvereniging van ICT-auditors, heeft laten uitvoeren. De gemiddelde beloning ligt op bijna € 64.000,- per jaar en voor externe ICT-auditors ligt het salaris in 2006 10% hoger dan in 2005. Waardoor dit veroorzaakt wordt? De toenemende vraag naar ICT-auditors als gevolg van: het cruciale belang van de informatietechnologie en de aangescherpte regels inzake interne controle en risicobeheersing.

Een korte samenvatting brengt de spagaat waarin kantoren zitten, helder voor het voetlicht. Kantoren hebben vraag naar ICT-auditexpertise. Die halen ze liever niet bij concurrerende kantoren. De markt voor onafhankelijke organisaties met accountancyexpertise is klein, dus dat brengt ook weinig soelaas. In dienst nemen van een ICT-auditor is om twee redenen geen optie: geen full-time activiteit en het beloningsniveau is zeer stevig.

Op het congres 'Wta & ICT' van eind mei 2006 was een van de sprekers de vice-voorzitter van het NOREA. Zijn oplossing: ieder accountantskantoor dat controles uitvoert moet een ICT-auditor in dienst nemen. Mijn uiteenzetting van hierboven maakt hopelijk duidelijk dat dit niet de juiste optie is. De sleutel ligt mijns inziens echter wel bij het NOREA. Als beroeps- en belangenorganisatie kan het NOREA als geen ander ervoor zorgen dat er een pool van ICT-auditors ontstaat. In deze pool zitten ICT-auditors met de juiste kwalificaties en zij kunnen op afroep worden ingezet bij diverse accountantsorganisaties. Het 'delen' van een ICT-auditor door meerdere accountantskantoren. Dat lijkt mij een verstandige en haalbare oplossing. De enige randvoorwaarde is: voldoende kantoren die hun interesse kenbaar maken. Pas dan ontstaat er ruimte voor zo'n 'pool' van ICT-auditors. Dat maakt indruk op de bestaande belangenverenigingen. Dus stuurt u me gerust een e-mail. Dat kan een belangrijke bijdrage zijn tot de eerste 'ICT-audit pool binnen de accountancy'.

Marcel van Heeswijk is senior consultant bij Full•Finance Consultants te Apeldoorn (www.fullfinance.nl).